

Ta slučaj nam kaže, kako prihajajo ljudje po krivdi klerikalnih zavodnikov v nesrečo. Taki slučajji pa bodo končno izučili tudi »naše dobro ljudstvo«, da se bo obrnilo od onih volkov, ki se mu približujejo v ovčjih kožah.

Nas pa klerikalno nasilstvo še bolj družji in v nas razvema neugasen ogenj sovraštva in osvete!

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca malega travna 1905 K 69.206.95.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Drugi občni zbor

„Zveze štajerskih slov. učiteljev in učiteljic“.

Drugi občni zbor „Zveze štajerskih slovenskih učiteljev in učiteljic“ se je vršil v Celju dne 25. aprila t. l. v tamošnji okoliški šoli. Slovensko učiteljstvo naše lepe Štajerske je pričakovalo ta zbor z nestrpnostjo, a obenem z neko notranjo nemirnostjo. Šlo je namreč za to, da se naša s tolikim naporom in težkočami oživotvorjena »Zveza«, ki je za nas naravnost življenjskega pomena, res — oživi. V to pa je bilo treba predvsem poravnati nasprotstva, ki so nastala med člani in v vodstvu samem zaradi znanih dopisov v »Učiteljskem Tovarišu« in »Domovini«. Kakor je že poročal »Slovenski Narod« (v 97. številki), se je zgodilo to tako ugodno za čast našega stanu, da se je vsakdo z globokim zadovoljstvom in z radostnim srcem vračal s tega zbora. Da, slovensko štajersko učiteljstvo je pokazalo, da je zrelo za organizacijo, in danes smo trdno prepričani, da nas ne loči — nič in nič več! In v tem prepričanju je bodočnost naša! V naslednjem kratka slika o zboru.

A. Seja upravnega odbora.

Predsednik g. Armin Gradišnik otvori sejo, konstatuje sklepčnost in srčno pozdravlja vse došle delegate ter draga nam gosta g. Luko Jelenca, predsednika naše dične južnoslovenske učiteljske Zaveze ter g. Jakoba Dimnika, neutrudljivega graditelja Učit. konvikta. Nato naznani, da je zastopano vse vodstvo, razen tajnika, ki je odstopil, ter skoro vsa društva po svojih odposlancih. Dasi dozdej večina društev ni izpolnila svojih dolžnosti ter ni poslala niti imenika svojih članov, se vendar lahko s precejšno natančnostjo trdi, da šteje »Zveza« po priglasih s svojimi 14 društvi — blizu 600 članov — za Štajersko gotovo nad vse častno število!

Potem smo slišali poročila funkcionarjev. Ker je, kakor že omenjeno, tajnik g. Franc Krajnc odstopil, poroča namesto njega predsednik sam. Po želji navzočih prečita precej ostro izjavo imenovanega tovariša o vzrokih odstopa, o v uvodu omenjenem nasprotstvu.

Na to poročila, v koliko so se odzvala društva svojim dolžnostim nasproti »Zvezi«. To poročilo — kakor že omenjeno — ni bilo baš najugodnejše. — V razjasnilo poročila blagajnik g. Miloš Levstik. Ta prečita ves račun, točko

za točko. Dozdanjega prebitka je okroglo 60 K. Kot pregledovalci računa se izvolijo gg. Kopič, Koropec in Hribnik, najdejo vse v popolnem redu.

Zdaj pride g. Gradišnik v nadaljevanju poročila do afere z »Domovino«. Poda zgodovino iste ter protestuje pred vsem proti temu, da bi se smatrala zadeva kot lokalna. Šlo je za čast vsega učiteljstva. Izjavi, da ni bil on pisec članka »Rezki odmevi«. Ta pa pravzaprav ni povzročil boja, temveč opazka urednikova pod črto, ki mu niso bile dovolj jasne naše razmere. Kako pa je postopala »Domovina«, je znano. Predsednik je čutil v sebi dolžnost, da se je temu uprl. Končno izjavi, da z ozirom na postopanje g. podpredsednika vsi celjski funkcionarji odstopijo.

G. Strmšek popolni zgodovino vse zadeve, poudarja važnost »Domovine« za naš narod sploh ter posebej za šolstvo in naš stan in izjavi, da ga je vodila pri njegovem postopanju edino le najiskrenejša želja, da bi se boj čimprej končal. Sicer pa da naj sodi zbor.

Prihodnji govorniki izrazijo svoje različno mnenje. Gospod nadučitelj Farčnik pové, da se je »Savinsko učiteljsko društvo« izreklo z vsemi proti enemu glasu za »Domovino«, a da sicer nimajo nič zoper g. Gradišnika ali kogarkoli. Zapisnikar pa predvsem poudarja veliko važnost »Zveze« za naš stan in naš narod. Obžaluje, da ni bil prvi nastop posebno srečen. Priznava, da mora biti učiteljstvo v dosego svojih vzvišenih smotrov edino z narodom in zlasti z njegovo inteligenco kot voditeljico, v kolikor je ta prijateljica šole. A ta inteligenca naj uvaža naše trudapolno delo in naj naših idejalnih stremeljenj tako — ne prezira. Nismo nikakor domišljavi in častihlepni, a prezirati se tudi ne damo! Gotovo ljubimo »Domovino«, a smo mnenja, da ji tudi ni bilo treba izstreliti takoj vsega streliva, kar ga je našla zoper nas! Nadalje pravi, da se je čudil postopanju g. podpredsednika, tega priznanega organizatorja ter nekaterih društev. Končno želi, da bi se z ozirom na eminentno važnost »Zveze« stvar danes med učiteljstvom poravnala.

G. Strmšek odgovarja, da je pač popolnoma prepričan o važnosti »Zveze«, saj jo je takorekoč on ustanovil. Poudarja še enkrat, da ga je vodil le najboljši namen.

G. Brinar F. pravi, da ga veseli, da je prišlo zopet vse v boljši tek. Boj z »Domovino« je prenehal. Ta nam je zopet stara prijateljica, kakor smo mi nji. Bodimo si tudi med seboj zopet stari, složni prijatelji!

Burni »Živio«-klici, ki so sledili tem besedam, so dovolj jasno pričali, da so prišle pač kakor iz srca vseh.

G. Gradišnik nadaljuje, da se je zdaj zadeva vsestransko pojasnila. G. Strmšek kakor on sta postopala pač nespornostno, a oba z najboljšim namenom. Bodi torej stvar pozabljena! — Radostno, navdušeno priznanje navzočih je poveljalo poravnavo.

Predsedstvo prevzame g. Strmšek, in g. Gradišnik nadaljuje svoje poročilo o delovanju »Zveznega« vodstva. Isto se je poklonilo gospodoma celjskima poslancema v zadevi odprave III. plačilnega reda, odobravalo brzojavno odločno postopanje naših poslancev v deželni zbor, čestitalo goriškemu tovarišem k povišanju plač, ki pa se žalibog še ni izvedlo, ter brzojavno izreklo sožalje ob smrti velikana-Strossmayerja. Končno omeni podavatelj še osnutka pravil, ki se ima »na njih podlagi združiti naša »Zveza« z nemškim »Verbandom« v deželno društvo »Lehrerband«, ki bo zastopal skupne stanovske interese, dočim bosta imela »Zveza« kakor »Verband« v narodnem oziru popolnoma proste roke.

*) Da priobčujemo to poročilo tako pozno, je kriv poročevalec, ki nam ga je poslal šele sedaj. Pravi, da je z delom preobložen.

Poročilo se vzame z odobravanjem na znanje. Sledi volitev. Proti ponovljeni izjavi gosp. Gradišnika predlaga g. F. Brinar, da se izvoli ves stari odbor ter se tako pokaže naša popolna edinost. Z velikim navdušenjem se ta predlog soglasno sprejme in izvoljeni se mu udado.

Vodstvo »Zveze« sestoji torej iz naslednjih članov: g. Armin Gradišnik, nadučitelj v Celju, predsednik; g. Vekoslav Strmšek, nadučitelj v Št. Petru v M. s., podpredsednik; g. Franc Krajnc, učitelj v Celju, tajnik; g. Miloš Levstik, učitelj v Celju, blagajnik; g. Ivan Knapič, nadučitelj v Vidmu, in g. Ernst Slanc, nadučitelj pri Sv. Bolfenku, odbornika.

G. Kopic izrazi svoje prepričanje, da se bodo društva šele zdaj, ko vlada prava edinost, prav oklenila naše »Zveze«.

G. Strmšek predlaga, da bi se z ozirom na to, da se bodo zmanjšali prispevki »Bundu«, zvišali isti za »Zvezo« na 40 vinarjev za člana, oziroma da bi se dalo vodstvu pooblastilo, zvišati jih še nekoliko po potrebi. G. Knapič pa predlaga, da naj velja to šele tedaj, ko bo nameravano združenje že res izvršeno. To se sprejme.

S tem je bila ta seja končana.

B. Glavni zbor.

G. Gradišnik pozdravi v zvišenih besedah novodošle tovariše in tovarišice, ki jih je bilo precej lepo število, ter goste: gosp. ravnatelja Schreinerja, že zgoranj omenjene gg. Jelenca in Dimnika in edinega častnega člana našega društva g. Antona Brezovnika.

Nato poroča zopet kratko o dozdanjem delovanju »Zveze« ter kliče končno, naj se v društvih z vso vneto deluje na to, da se bodo ta čim tesneje oklenila »Zveze« ter tudi vestno izpolnovala svoje dolžnosti, tako da bo imel drugo leto kaj več in le dobrega in veselega poročati.

Nadalje opozarja na važnost učit. konvikta, navdušuje k pristopu ter zaprosi g. Dimnika, da poroča o tem društvu. G. Dimnik pravi, da se je povabilo štaj. slov. učiteljstvo, da pristopi društvu kot polnopraven član, da pa se to doslej še ni izjavilo. Besede gosp. Gradišnika da sprejme z zadovoljstvom na znanje.

G. Strmšek predlaga, da se stori formalni sklep, da se sprejme z veseljem ponudba učiteljskega konvikta. To se zgodi.

Isti predlagatelj predlaga nadalje, da bi se z ozirom na to, da konvikt v doglednem času še pač ne bo začel poslovati, porabljal obresti od nabrane vsote že zdaj za podporo učiteljskih sirot. G. Dimnik obljubi, da bo o tem poročal, a dvomi, da bi se sprejelo. Sicer pa je mnenja, da bo konvikt vendar prej dovršen, nego se misli — učiteljstvo naj le pridno povsod in ob vsaki priliki na to deluje.

Nato je sledilo predavanje g. Schreinerja o bakterijah. To navidez suhoparno, a ravno za učitelje neizmerno važno snov je podaval tako izborno — kakor pač zna le on da so vsi navzoči z napeto pozornostjo sledili nad uro trajajočemu govoru. Burno priznavanje zbranih in predsednikova srčna zahvala je bilo plačilo g. podavatelju. Pri tem opomnim, da je gosp. Schreiner radovoljno obljubil podavati večkrat pri zborovanjih »Zveze«, za kar mu bo učiteljstvo gotovo hvaležno.

Sledil je kratek razgovor o naši gospodarski organizaciji. O tem se bo pri prihodnjih zborovanjih še natančneje razpravljalo.

Predsednik še omeni, da se nameravajo ustanoviti posebni ferialni kurzi za učitelje-neučitelje, to je take ljudi, ki brez potrebnih dokumentov iščejo v šoli kruha: namreč za suplente brez mature. Vračajo se torej časi kakor so bili pred 30 leti, ko so morali stari učitelji k sličnim kurzom, da so se vsaj nekoliko prilagodili novim terjatvam. Ti kurzi bi naj torej nadomestili, kar smo drugi pridobili tekóm let resnih študij! To je očitno nazadovanje, ki se mu treba odločno upreti.

G. Knaflič predlaga, da bi se zastopniki učiteljstva v okrajnih šol. svetih uprli proti temu.

Obvelja pa predlog gosp. Strmška, da »Zveza« energično protestira zoper te kurze. — Da, naj nam dajo plače, kakor se za učitelje spodobi, in učiteljev bo dovolj. Ako pa tega ne zmorej, naj rajši šole pozaprol!

G. Požegar opozarja na nevarnost, ki preti naši mladži po nekaterih časnikih, ter predlaga, naj se javnost opozori, da nam tudi pomaga vzgajati, ter da se naj učiteljstvo — posebno po nedolžnem — po časnikih ne blati! Sprejeto.

Sledil je še razgovor o neki podjetnosti, ker pa še ni za javnost.

G. predsednik se vsem navzočim zahvali za udeležbo in vztrajnost ter zakliče: »Na veselo snidenje!«

Bili smo potem še združeni nekoliko uric v pravi bratovski ljubezni v »Narodnem domu« in vrnili smo se, kakor omenjeno, s popolnim zadovoljstvom in prepričanjem, da se je šele ta dan naša »Zveza« v resnici porodila. Naj raste cvete in obrodi mnogo dobrega sadu!

Učni načrt in učne knjige meščanske šole v Krškem.

I.

Ko so otvorili meščansko šolo v Krškem l. 1878., se je šele razvijalo tudi splošno ljudsko šolstvo na Kranjskem. Ministrstvo je bilo izdalo splošne normalne učne načrte za obče ljudske in meščanske šole l. 1874. Na podlagi teh normativnih načrtov so c. kr. deželni šolski sveti, zaslišavši prej deželne učiteljske skupščine, izdali merodajne učne načrte. Na Kranjskem so bili taki načrti pred c. 20 leti izdelani samo za obče ljudske šole; da bi jih izdali tudi za meščanske šole, ni bilo skoro potreba, ker je bila in je še danes ena sama deška šola te vrste, in še ta je za slovenske otroke v slovenski deželi le nemška.

Ker ni bilo torej posebnega, od poklicane oblasti izdelanega učnega načrta za to nemško meščansko šolo, se je ravnalo ravnateljstvo po splošnem, od ministrstva za vse dežele priobčenem učnem načrtu, s tem razločkom, da je na svojo pest in lastno odgovornost uvedlo še slovenščino po dve uri na teden kot učni predmet v vsakem razredu.

Ta provizorij je trajal do šolskega leta 1885/6. Leta 1883. je pa bila izdana šolska novela k državnemu šolskemu zakonu iz l. 1869.

S to novelo in z dotično ministrsko naredbo se je povzdignilo posebno meščansko šolstvo. Na podlagi teh zakonitih ukrepov je morala vsaka poedina meščanska šola imeti svoj posebni učni načrt, v katerem je bil izražen še njen posebni značaj, n. pr. kmetijski (kakešnega je dobil